



# Ландшафттану

Дәріс №1: 1. Ландшафттану жөнінде негізгі түсініктер;  
2. Табиғи геожүйелердің иерархиясы.

# Ландшафт жөнінде түсінік

Геоэкологиялық жүйенің құрылымы

Планетарлық



Регионалдық



Локалдық

# Ландшафттану жөнінде түсінік

Ландшафттану қамтитын зерттеулер:

1) табиғи-аумақтық кешендер

2) ландшафттардың морфологиялық құрылымы

3) аймақтық ландшафттану және аудандастыру

4) Ландшафттардың динамикасы

5) Ландшафттардың эволюциясы

6) Табиғи-антропогендік ландшафттар

7) Табиғатты пайдалануды тиімді ету

Физика-география ғылымы

Геоморфология, климатология, гидрология, топырақтану, биогеография.

Ландшафтың Геохимиясы  
мен Геофизикасы

ЭКОЛОГИЯ

# Ландшафтандудың негізгі түсініктеріі

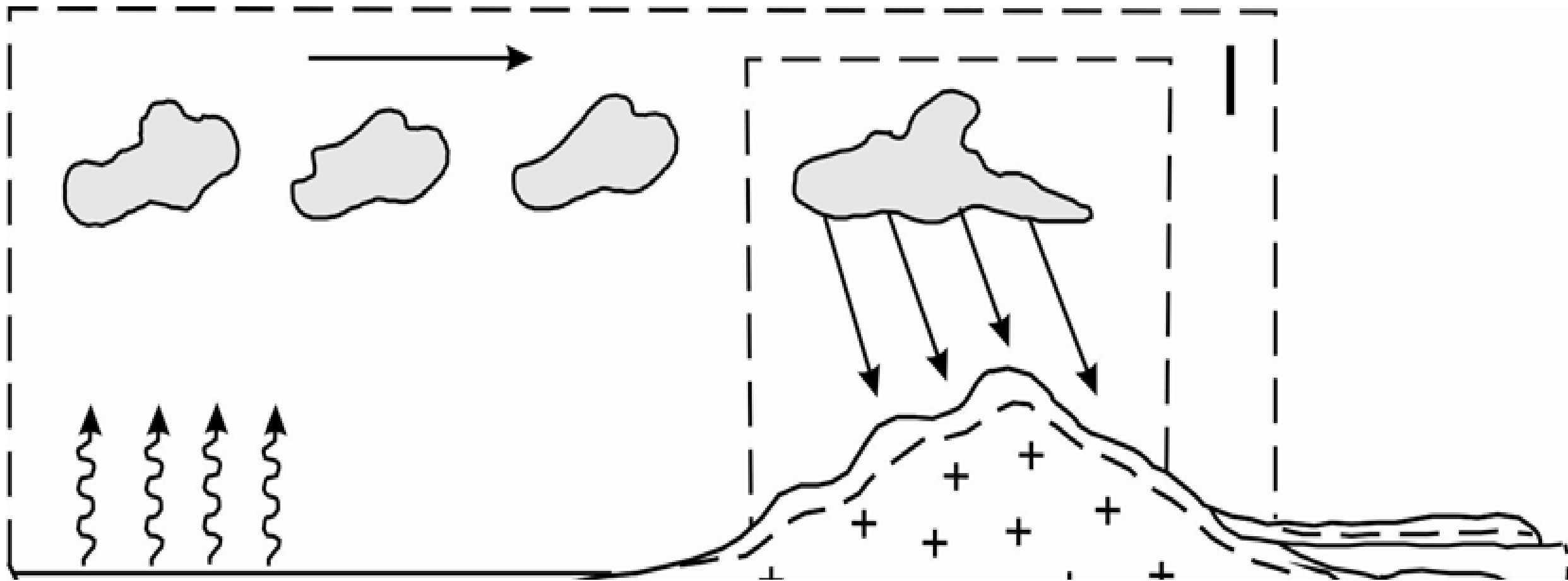
## Табиғи аймақтық комплекс

Жер қыртысының өзіне тән рельефі, жер үсті және жер асты сулары, атмосфераның беткі қабаты, топырақ, ағзалар қауымдастығы жүретін бөліктер.

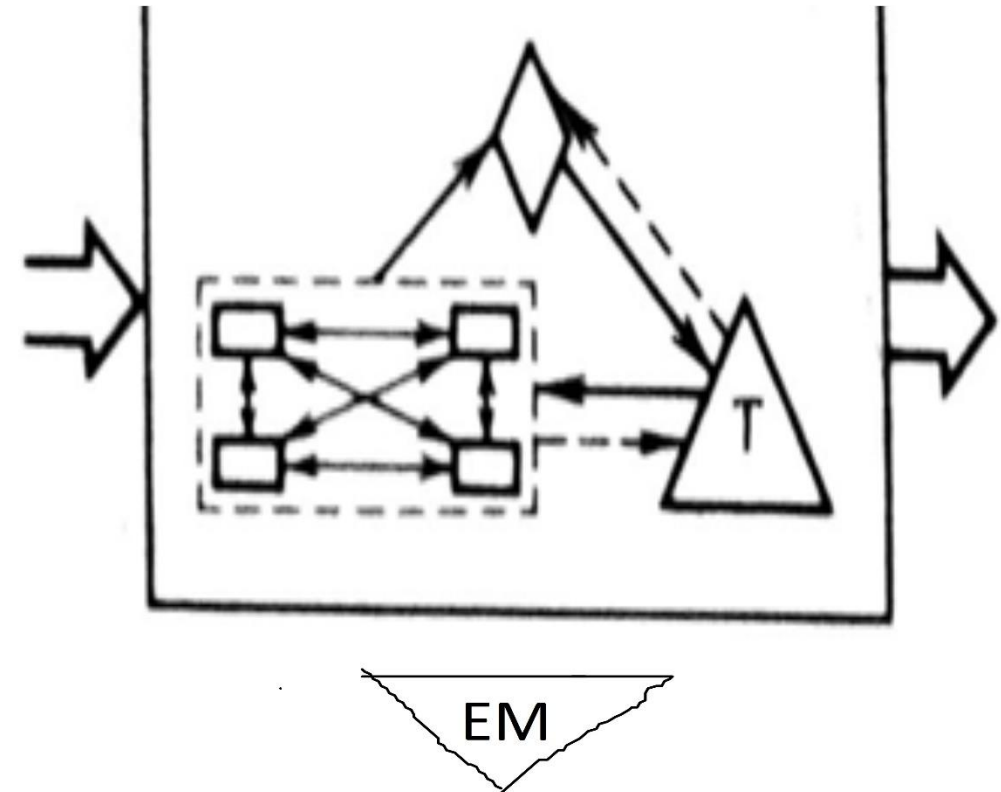
Табиғаттың құрамдас бөліктері –құрамы жағынан біртекті, сондай-ақ тіршілік көріністері бар немесе жоқтығы бойынша біртекті материалдық денелер не (газдар, сұйықтар, қар, мұз, топырақ, тастар, өсімдіктер, жануарлар).

Геожүйелер – литосфераның, гидросфераның, биосфераның, атмосфераның өзара байланысқан бөліктерін қамтитын әртүрлі деңгейдегі табиғи жүйелер.

# Табиғи геожүйе



# Табиғи-техникалық геожүйе



# Геожүйе иерархиясы



# Ландшафт компоненттері

## Инертті

Минерал  
құрамы -  
фиксация-  
ланған  
геожүйе

## Мобилді

Ауа және  
су массасы  
транзитті -  
алмасу үдерісі  
жүреді

## Активті

Биота – өзін  
өзі реттеу,  
рекреация  
және  
тұрақтаныру  
үдерісі



# Ландшафт түзетін факторлар

## Негізгі факторлар

Жердің айналуы, тектоникалық қозғалыстар, күн сәулесінің жерге біркелкі түспеуі атмосфера ауасының алмасуы

# Ландшафт шекаралары

## Ландшафтың жоғарғы шекарасы

Ландшафтың жоғарғы шекарасы нақты анықталмаған, ол ауада (тропосферада) орналасқан. Ландшафтқа қалыңдығы 30-50 м-ге дейін жететін жер бетіндегі ауаның жер қабаты жатады. Атмосферадағы ландшафтың шекараларының жоғары созылуы, ондағы процестерге әсері жойылатын жерге дейін барады да, мұнда климаттық айырмашылықтар тегістеледі.

# Ландшафт шекаралары

## Ландшафтың төменгі шекарасы

Литосферадағы ландшафтың төменгі шекарасы да анық емес және топырақ бетінен тереңдікке дейін ондаған метрлермен анықталады. Тау жыныстары ландшафтың іргетасы болып, ландшафт зат айналымы жүретін жерге дейін созылады. Сонымен топырақ температурасының жылдық ауытқуы 20-30 м тереңдікке дейін созылады, бос оттегі жер қыртысына жер асты суларының деңгейіне дейін еніп, тау жыныстарының тотығу аймағының қалыңдығы шамамен 60 м және т.б.

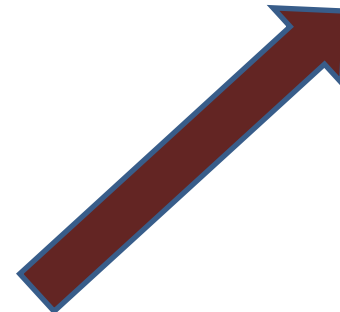
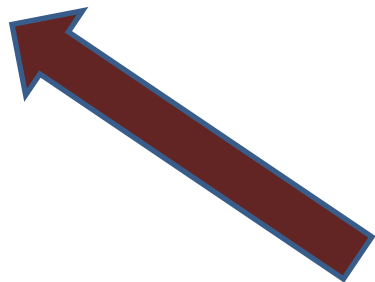
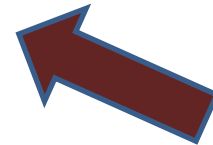
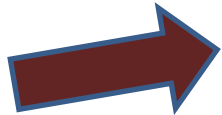
# Геожүйе құрылымы

Фация

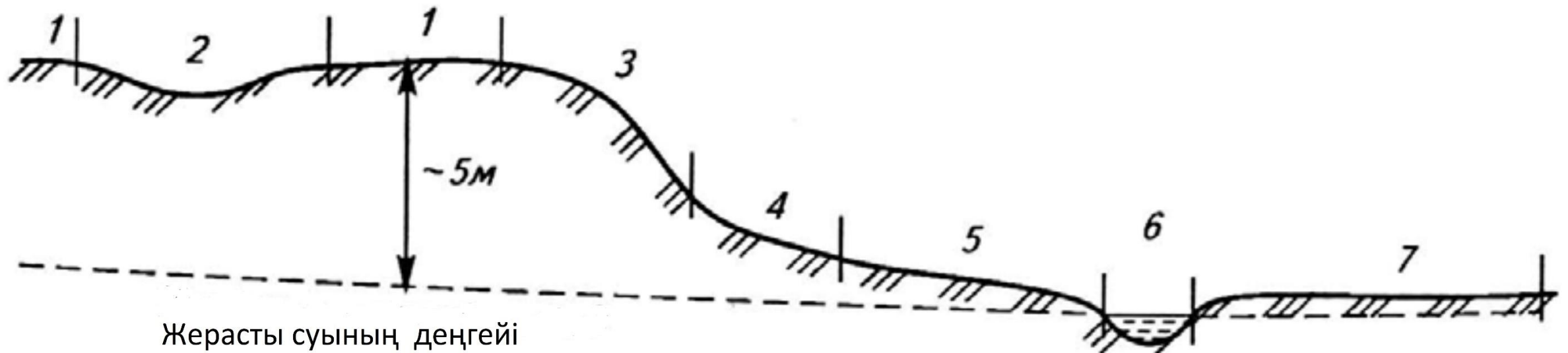
Таксономия  
бірлігі

Алқап  
(Урочище)

Морфология-  
лық құрылым



# Фацияның негізгі ерекшеліктері



1 – Элювиалды қабат; 2 – аккумулятивті элювиал қабат; 3 – трансэлювалды қабат; 4 – трансаккумулятивті қабат; 5 – супераквалды қабат; 6 – субаквалды қабат; жағалаулық қабат.